

Konferenca osnovnih organizacij sindikata Vezenine Bled

4. sejo KOOS »VEZENINE« Bled je otvoril predsednik KOOS tov. ISKRA Vinko. Pozdravil je vse navzoče in predlagal, da predno konferenca prične z delom, izvoli zapisnikarja in komisijo za sestavo sklepov.

Za zapisnikarja je bil izvoljen tov. MRAK Blanka, v komisijo za sestavo sklepov pa so bili predlagani in potrjeni:

- DIMIC Rudolf
- ROZMAN Miha
- TRBOVIČ Mirko.

URESNIČEVANJE SKLEPOV ZADNJE KONFERENCE

Pregled sklepov zadnje konference je podal tov. ISKRA Vinko in ugotovil, da je uresničevanje sklepov o razvidu del in nalog, inovacijah in dohodkovnih odnosih v teku.

GOSPODARJENJE V 9. MESECIH 81 IN OCENA DO KONCA LETA

Poročilo je podal tov. SIRC Franc dipl. ing.

V zgoščenem besedilu je gospodarska situacija na splošno sledeča:

— favorizira se devizni dohodek, inflacija raste, omejuje se zaposlovanje, veliki problemi v preskrbi, nekontrolirana rast industrijskih in neindustrijskih proizvodov in storitev, kar je v neposredni povezavi s padcem osebnega in družbenega standarda.

Našteti pojavi so tudi odraz ukrepov državne ekonomije v smislu zmanjševanja zveznega devizno-bilančnega deficita in blagovnodenarnih neskladij.

Kljub vsemu je potrebno poudariti, da smo z ukrepi zavrla negativna gibanja — predvsem v obvladovanem naraščanju deficita in v podrejanju potrošnje, predvsem osebne in investicijske novoustvarjenih vrednosti. Naštetim gospodarskim tokovom je bilo izpostavljeno in vodeno

tudi gospodarjenje naše DO in je pod učinki družbenih dogovorov in resolucij dosegla določene rezultate v letošnjem 9. mesečju, ki v celoti niso primerljivi z lanskim spričo spremembe v delitvi dohodka — predvsem za družbene namene, (konkretnije pri spremembi prispevkov iz brutto OD, spremembe za kritje izdatkov za topli obrok itd.), ki so močno porastli.

Določeni kazalci so kljub spremembam primerljivi in ti bodo obravnavani.

Proizvodnja

Na področju fizične rasti proizvodnje velja ocena, da je bil tu v zadnjem času narejen največji napredek.

Oglejmo si po stari organizaciji obe TOZD.

TOZD Pozamenterija je v 9. mesecih preseгла lanske letošnje proizvodnjo za 10,6 %, medtem, ko je bil plan presežen za 19,6 %. V domeni TOZD je, da bi se takšen trend rasti v I. 1982 pod enakimi pogoji in strukturi proizvodnje težko nadaljeval, ker v letošnjem letu zelo dobro izkoriščajo razpoložljivi fond časa.

Tudi v **TOZD Konfekcija** se je pozitivna rast fizične proizvodnje iz preteklega leta nadaljevala in so tako vse konfekcijske zmogljivosti dosegle plan z indeksom 100,2 % lanske letošnje proizvodnje po so presegle kar za 7,2 %. Podoben trend fizične rasti proizvodnje lahko ob enaki strukturi proizvodnje in s preskrbljenostjo z materiali načrtujemo tudi v I. 1982 in bo 3 % rast, ki smo jo v srednjeročnem programu določili realno dosegljiva.

Zaposlovanje

Število zaposlenih v DO, ugotovljenih na osnovi vkalkuliranih ur je bilo v 9-mesecih za 2,6 % večja, po stanju konec meseca pa enako lanske letošnje. Produktivnost na zaposlenega delavca se je povečala za 37 %.

Dohodek na delavca znaša 222.805 din in je znotraj posameznih TOZD po novi organizaciji seveda različen.

Izvoz

Planirani konvertibilni izvoz za DO znaša 673.500 US\$. V devetih mesecih smo ga dosegli 607.064 US\$. Po podpisanih pogodbah z izvozniki bo letni plan presežen za 15 %, kar kaže na zavestno izpopolnjevanje družbenih določil oz. planskih obveznosti, ki so v danem času najpomembnejša v nacionalnem gospodarstvu nasploh.

V skupnem pa smo 9. mesečni plan v primerjavi z lanske letošnim presegle za 104 %.

Dohodek in njegova delitev

Iz izkaza uspeha poslovanja za delovno organizacijo v 9. mesečju po zbirni bilanci je razvidno, da smo oblikovali CP v višini 382.748,464,00 din, kar je 3 % več kot smo planirali in 40 % več kot smo ga dosegli lani v istem času. V letu 1981 v 9. mesecih smo vrednostno porabili 40 % več sredstev kot v istem obdobju lani. Tudi dohodek je dosegel stopnjo rasti indeksom 140. Če analiziramo rast CP, porabljenih sredstev in dohodka letos in lani pridemo ob izračunu dohodka na zaposlenega v I. 1980 od 162,86 din na 222.805 din v letu 1981 in ugotovimo, da se je produktivnost povečala za 37 % brez upoštevanja inflacije tako v materialih stroških oz. celotnih stroških in pod družbeno kontrolo povečanih cen.

Ostala delitev dohodka je vsebovana v naslednjih točkah.

Nagrajevanje

V 9. mesecih je DO namenila za izplačilo OD 69.497.624 din kar je za 33 % več kot v letu 1980. Rast je bila v TOZD-ih odvisna od rasti dohodka v stimulativnem delu. Na nivoju

delovne organizacije smo dosegli marginalne OD glede na ustvarjeni dohodek in izvoz, oz. smo celo nekaj % več izplačali, kot dovoljuje družbena resolucija, kar opravičujemo s premočnim pospeševanjem izvoza zlasti v 3-tjem tromesečju.

Nadaljna rast OD zavisi izključno od rasti dohodka in izvoza in z dograjevanjem sistema nagrajevanja.

Ocena za 9-mesecev

Namesto zaključka bi povedano sklenili z naslednjo ugotovitvijo. 9. mesečni rezultati so tradicionalno nekoliko slabši od polletnih (predvsem vpliv dopustov in forsiranja izvoza), so pa v vseh ekonomskih kazalcih občutno boljši od lanske letošnje. Delež pa je pripisati tudi inflaciji. Vendar fizični kazalci v obeh TOZD so izpolnjeni, kar kaže, da uspeha ni pripisovati zgolj inflacijskim vplivom - ampak boljšemu delu - čeprav ne v vseh sektorjih. Na 1 dinar porabljenih poslovnih sredstev je bilo ustvarjeno 0,57 din dohodka, kar je 4 % več kot lani, kar kaže na večjo donosnost zaradi boljšega koriščenja proizvodjalnih sil. Povečala se je tudi brutto akumulacija na delavca, ki znaša 52.990,00 din, kar je za 24 % več kot lani.

Ocena do konca leta

Kako še izboljšati rezultate in se čim bolj približati planiranim smo skušali skozi kratke proizvodnje in ostale sestanke analizirati in izbrati najustreznejše rešitve.

Preskrba z materiali ostane do konca leta in še posebno v I. 1982 glavna naloga, ki se ji bodo morale predrediti vse ostale funkcije v DO.

Tudi neizpolnjevanju rokov izdobe, ki so objektivno gledani skozi 9. mesečje neprimerno boljše doseženi, kot so bili v preteklosti, ostane tudi v bodoče vsa pozornost.

Dragi sodelavci!

Dan republike je praznik nas vseh, vseh delovnih ljudi in občanov, narodov in narodnosti

SOCIALISTIČNE FEDERATIVNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

družbeno-politične organizacije, samoupravni organi, vodstva TOZD in delovne skupnosti

**VAM ČESTITAJO
IN KLIČEJO:**

Srečen praznik, Republika!

Nekaj omejitev za boljše gospodarjenje je možno rešiti na kratak rok, nekaj jih je pa dolgoročnih. Pomembno pri tem je, da pristopamo načrtno k njihovemu reševanju in da ostanemo v izpolnjevanju principielni, korektni, ter disciplinirani, kajti to je v pravilno postavljeni strategiji edina garancija za učinkovitost in prav tega nam večkrat primanjkuje in preveč je tudi zavestnega vztrajanja pri starih načelih, ki so praviloma velikokrat preživeta.

PLANSKE USMERITVE V LETU 1982

Pri snovanju ciljnih usmeritev z uporabo razpoložljivih planskih elementov in z vsemi njihovimi možnostmi in omejitvami, bomo v l. 1982 posvetili kot osrednjo nalogo:

- dvigu osebnega dohodka na ustrezno povprečje,
- doseči konvertibilni izvoz po družbeni zadolžitvi in
- ustvariti akumulacijo, ki bo nudila osnovo za pristop k realizaciji srednjeročnega programa, predvsem v smislu razširjene reprodukcije.

Vse tri osrednje naloge nosilke planskih zadolžitvev za l. 1982 se vsebinsko izločujejo, kar jim daje še posebno težo.

Med temi 3 ciljnim usmeritvami ima izvoz posebno mesto. Na družbeno političnih in samoupravnih sestankih smo tej zadevi dali posebno pozornost, zavedajoč in zavezujoč se pri tem, da moramo na tehničnem, ekonomskem in družbeno-sistemskem področju še naprej iskati notranje rezerve. Dvig konvertibilnega izvoza za 20% v l. 82 ne bo lahka naloga. To bi v l. 1982 zadostovalo našim najnujnejšim potrebam po uvozu in devizno pokrivanje dela najpomembnejših dobaviteljev, v kolikor se sistem pokrivanja v sprokoleksu ne bo menjal.

V celoti gledano bi morali izvozno usmeritev gledati v najširšem smislu. Smatram, da je še v veliki meri izvoz preveč prepuščen posameznim subjektom - izvoznikom in da bo potrebno tudi na ostalih področjih, ki niso v domeni izvoznikov še veliko storiti. Dandanes je bilo prav tu namjani storjenega — v mislih imam družbeno produktivnost, kajti, če hočemo, da deviza ne bo edina stimulacija tudi v bodoče in le DOHODEK in to tisti žlahtni ustvarjeni dohodek z izvozom, ki bo dal delovnim kolektivom in vsem združenemu delu prosperiteto v perspektivi.

K izpolnitvi izvoznega instrumentarija spada razbremenitev proizvodov nasploh s previsoko družbeno režijo, cene domačih materialov spraviti na raven svetovnih cen, omejiti carinske obremenitve uvoznih materialov, posodobitev strojne opreme in ne nazadnje nujno, da z devizo ustvarja tisti, ki jo je ustvaril. Izdvajanje za deficit bi moralo biti resnično in korektno samo za najnujnejše.

Kratek resime — nam izvoznikom bi morali zagotoviti enake startne osnove, kot jih imajo naši konkurenti.

Tema okoli vlaganja v enostavno in razširjeno reprodukcijsko sposobnost v naši DO bi sicer po-

trebovala daljšo obravnavo, a naj se osredotočimo le na najglavnejši vidik.

Naša reproduktivna, predvsem pa izvozna konkurenčnost slabi spričo dotrajane in manjkajoče, — tudi tehnične - tehnološke zastarele in tako nizkoproduktivne strojne opreme.

Pospešen izvoz, brez planskega vlaganja v opremo bi bilo iluzorno pričakovati.

Vlogo osebnih dohodkov v cilju planskih zadolžitvev in s širokega družbenega vidika ni potrebno posebej obravnavati.

Le ustrežno motiviran delavec, ki mu bo njegovo vloženo delo v novoustvarjeno vrednost vračalo in nudilo materialno, ekonomsko in socialno varnost bo še naprej ostal glavni subjekt ter predvsem in samo glavno gibalno naše blaginje in nacionalnega napredka.

Po poročilu tov. direktorja so podali poročila o poslovanju posameznih TOZD še vodje TOZD. V razpravi, ki je sledila poročilu, so sodelovali:

Dimic Rudolf, Zupan Janez, Iskra Vinko, Čuk Zvonka, Rezar Anton, Jenko Ciril, Sirc Franc dipl. ing., Rimahazi Mirko — predsednik OSZS Radovljica in tov. Ujčič Branko — predsednik OSZS Ilirska Bistrica.

Tov. Dimic Rudolf je povedal, da so v tem 9-mesečju rezultati ugodni, ter da so k temu pripomogli v redu odnosi z DPO.

V njihovi TOZD so na zadovoljiv uspeh izredno vplivali ukrepi, ki so jih sprejeli v mesecu marcu, vendar je potrebno urediti še nekaj problemov, kot so: napajanje proizvodnje, urediti je potrebno določene stvari na relaciji DO-TOZD, spremeniti odgovornost nekaterih vodij izmen in pred zaključnim računom realizirati ceno norma ure.

V bodoče bo potrebno razčistiti odnose na nivoju celotnih skupnih služb.

Nadalje je poudaril, da bo v njihovi TOZD potrebno razrešiti problem toplega obroka, za kar bo potrebno najti razumevanje v DO, posebno če bo prišlo do povečanja števila zaposlenih. Tov. Dimic Rudolf je mnenja, da so njihove prostorske možnosti le polovično zasedene, zato so šli z vodstvi DO in občino Il. Bistrica v akcijo, da bi povečali število zaposlenih, z ozirom na to, da je občina Ilirska Bistrica ena redkih, ki ima še veliko nezaposlenih. Prav zaradi tega je potrebno to kar je v soglasju z našo DO in občino Ilirska Bistrica realizirati.

Tov. Iskra Vinko je postavil vprašanje o investicijah, o planu Ilirske Bistrice, o povečanju zaposlenih ter o žiro računu TOZD.

Na vprašanje tov. Iskra Vinka je odgovoril tov. Sirc Franc dipl. ing.

Tov. direktor je povedal, da investicijske možnosti obstajajo, če se bodo učinki DO nadaljevali z enakim tempom kot sedaj. V letu 1982 sicer ne obstajajo možnosti za uvoz opreme, vendar nam to ne more preprečiti tega, da investicije ne bi pričeli. Nadalje je direktor poudaril, da bo potrebno zaradi povečanja proizvodnih ka-

pacitet pričeti z večanjem izvoza na konvertibilni trg.

Glede žiro računa TOZD je povedal, da je potrebno narediti popis nedokončane proizvodnje in zaključni račun, kar pogojuje visoke stroške, tako, da bodo žiro računi TOZD odprti s 1. 1. 1982.

Tov. Ujčič Branko — predsednik OSZS Ilirska Bistrica je najprej pozdravil vse navzoče. Nato je na kratko očrtal poslovanje v celotni občini ter ob koncu poudaril, da je v občini Ilirska Bistrica še vedno 170 nezaposlenih, od tega 2/3 žena. Ta problem bi lahko rešili s povečanjem obrata vezenin ter seveda z manjšimi prekvalifikacijami.

Tov. Rimahazi Mirko — predsednik OSZS Radovljica je najprej pozdravil vse navzoče. V razpravi je nato odgovoril na vprašanje, ki jih je zastavil tov. Zupan Janez.

Tov. Rimahazi Mirko smatra, da nadure oz. delo v podaljšanem delovnem času omejuje resolucija, ter da bi bilo prav, da se zaposluje nezaposlene, čeprav samo za določen čas. Kar se tiče prispevka SIS za zdravstvo bi bilo prav, da naj bi poročila podala naša delegacija oz. delegati.

Prav-tako je še poudaril, da je za leto 1982 z resolucijo predvideno, da bo edino ta SIS povečal svoje stroške.

Glede jubilejnih nagrad je tov. Rimahazi Mirko povedal, da se pripravljata zakon o minulem delu, ki bo vseboval tudi jubilejne nagrade.

Ob koncu razprave je tov. Iskra Vinko predlagal, naj bi bila naša usmeritev v naslednjem letu poročilo tov. direktorja.

URESNIČEVANJE SOCIALNE POLITIKE V NAŠI DELOVNI ORGANIZACIJI

Poročilo je podal tov. Trbovič Mirko.

Že ustava v svojih temeljih opredeljuje bistvo socialne politike in socialne varnosti delavcev. Po opredelitvi sta socialna politika in zagotavljanje socialne varnosti nepogrešljivi sestavni celotnega družbeno-ekonomskega razvoja. Potrebno je da izhajata iz samoupravnega družbeno-ekonomskega položaja delavcev, ki si z delom in ustvarjanjem dohodka ter njegovim smotrnim razporejanjem za vse oblike porabe zagotavljajo socialno varnost.

Pri obravnavanju tega področja je nujno izhajati iz stvarne ocene, da smo na tem področju do sedaj že veliko storili oz. dosegli velik napredek. Poudarek tega napredka je že v samem uveljavljanju sistema socialističnega samoupravljanja v katerem se delavci vse bolj uveljavljajo kot nosilci razvoja združenega dela in pa tudi kot nosilci socialne politike in zagotavljanja socialne varnosti.

Med drugim smo dosegli velike spremembe v socialni sestavi prebivalstva in velik napredek v njegovem gmočnem stanju. Zagotovljena je pravzaprav celotna zaposlenost. Vse prebivalstvo je socialno zavarovano in njegovo zdravstveno stanje se je izboljšalo. Vsi delavci so sta-

rosto in invalidsko zavarovani. Vsi otroci so vključeni v osnovno (osemletno) izobraževanje in vsem je odprta možnost izobraževanja višjih stopnj. V teku so družbena prizadevanja maloštevilnih primerov občanov, ki jim še ni zagotovljen družbeno gospodarjeni življenjski minimum in s tem tudi socialna varnost. Bistveno se je povečalo število in površina ter zboljšalo opremljenost stanovanj. Uveljavili smo tudi široko ljudsko solidarnost v primerih hujših elementarnih nesreč.

Vsi ti stvarni dosežki na področju socialne politike in zagotavljanja socialne varnosti delavcev dokazuje dejansko učinkovitost samoupravne socialistične družbe ter pomenijo trden temelj za njen nadaljnji uspešni gospodarski in socialni razvoj. Tudi v naši delovni organizaciji se kažejo na tem področju premiki, kljub temu pa je treba poudariti, da se bo stanje moralo še v naprej razvijati v smislu stalne krepitve ter utrjevanja.

Poglavitna elementa ekonomskega in družbenega položaja ter socialne varnosti sta zaposlenost in ustreznost strokovna izobrazba oz. usposobljenost.

V letošnjem letu se v glavnem držimo resolucijskih usmeritev in se zaposlovanje giblje v dovoljenih mejah. V TOZD Konfelicija Il. Bistrica se bo stopnja zaposlovanja dvignila z ozirom na prostorske in kadrovske kapacitete ter izvozne možnosti. Treba je tudi reči, da pa bo treba stremeti predvsem za tem, da se bo izboljšala izobrazbena struktura (usposabljanje že zaposlenih, ter pridobivanje strokovnega kadra).

Z načrtnim zaposlovanjem moramo torej zagotoviti ustvarjanje takega dohodka, ki bo zagotavljal materialno in socialno varnost slehernemu delavcu in na tej podlagi omogočil rast življenjskega standarda.

Na področju izobraževanja smo v preteklosti dosegli razmeroma dobre rezultate, saj so se delavci izobraževali ob delu. Ta aktivnost se tudi nadaljuje. Stremeti pa moramo predvsem v smeri, da bo čim več zaposlenih mladih delavcev dokončalo osemletno izobraževanje. Ena izmed najpomembnejših nalog je uredničenje usmerjenega izobraževanja, ki mora zagotoviti, da se čimprej realizira družbeno sprejeta usmeritev glede izobraževanja za proizvodne poklice.

Humanizacija delovnih pogojev je v vseh svojih razsežnostih bistveni razredni cilj naše družbe ter pomembna sestavina povečanja družbene produktivnosti dela. Njen cilj je ustvarjanje boljših delovnih pogojev. Na področju Bleda (v temeljnih organizacijah) imamo dobre izkušnje z delovanjem obratne ambolante, saj se je močno skrajšala čakalna doba. Problem pa bo treba razreševati v dislociranih temeljnih organizacijah, posebno v Kočevju, kjer je bolniška odsotnost zelo visoka.

Na področju invalidskega varstva velja poudariti, da smo invalidom uredili delovna mesta (II. kategorija 17 in III. kategorija 16), ki so bila predlagana na osnovi izvidov zdravniških komisij. Urediti ni bilo mogoče le primera nočnega čuvaja v Vipavi.

V primeru daljše bolniške odsotnosti imamo na predlog sindikalne organizacije možnost dati delavcu enkratno pomoč in nekaj smo jih že tudi dodelili. Isto velja tudi v primeru težjih življenjskih pogojev, da lažje prebrodi težave.

V bodoče se bomo morali usmeriti v ugotavljanje preostale delovne zmožnosti invalidov. Še v večji meri kot doselej bomo morali prilagajati delovna mesta invalidov (v kolikor je to mogoče). Isto naj bi veljalo tudi za starejše delavce, ki jim upada delovna sposobnost in jih je zato potrebno prerazporediti na opravljanje ustreznih del in nalog.

V letošnjem letu je bila za člane kolektiva najeta avtoprikolica za letovanje v Zeleni laguni v Poreču. Na oddihu je bilo 10 članov z družinami. Večina jih je bilo zadovoljnih in moramo stremeti za tem, da obvezno nabavimo lastne kapacitete v obliki prikolic in stanovanjskih površin.

Dosežki na področju varstva pri delu se kažejo v relativnem zmanjšanju števila nesreč pri delu. Zmanjšuje se tudi odsotnost z dela zaradi nesreč pri delu. V bodoče je treba povečati odgovornost vsakega delavca za varno delo in za zdravje. Stopnja varnega dela je tudi v najtesnejši zvezi s požarno varnostjo, zato je treba povečati tudi odgovornost za požarno varnost.

Glede reševanja stanovanjskih problemov pa velja poudariti, da se rešujejo počasi z ozirom na to, ker delovna organizacija nima toliko stanovanj na razpolago, kakršne so potrebe. Stanovanjska problematika se rešuje z dodeljevanjem stanovanj (nakup v etažni lastnini) ter dodeljevanjem kreditov posilcem za individualno gradnjo. Imamo nekaj (cca 5) zelo resnih problemov, ki jih bo treba na neki način razrešiti (sofinanciranje itd.). Vsako leto se dodeli kredit za individualno gradnjo okrog 40 posilcem, vendar bi kazalo sredstva namenjena za ta namen namensko združevati pri banki za pridobitev večje vsote.

Velja tudi ugotoviti, da obseg gradnje stanovanj ni tolikšen, da bi rešili vse nujne potrebe. Poudariti je treba tudi, da cene stanovanj nenehno naraščajo, kar pomeni, da se ne uresničuje dogovor o cenah stanovanjske gradnje.

Iz vsega naštetega izhaja, da področje socialne politike še nimamo dobro pokrito in ga moramo še bolj utrjevati ter čim celovitejše obravnavati, predvsem položaj delavca pri zagotavljanju oblasti nad delom in rezultati dela.

PREMAKLJIV DELOVNI ČAS

— informacija

Informacija, ki naj jo obravnava konferenca OO ZS o premakljivem delovnem času je pripravljena na osnovi družbenih izhodišč glede praktične uporabe tega sistema.

Podobno kot nekateri drugi ukrepi bi moral tudi sistem pre-

makljivega delovnega časa zagotoviti nekatere prednosti v primerjavi z dosedanjim sistemom delovnega časa, sicer njegovo upeljavo ni upravičena.

Prednosti upeljave premakljivega delovnega časa se kažejo zlasti:

- v boljšem učinku dela,
- večji humanizaciji medsebojnih odnosov ob podobnih učinkih dela.

Navedeni sistem sam po sebi zagotavlja predvsem bolj humane medsebojne odnose, ob hkrati boljši organizaciji pa tudi dodatno boljše možne učinke.

Prednosti za delavca za katerega velja sistem premakljivega delovnega časa so zlasti v:

- občutku sproščenosti pri delu brez presije zamud,
- prilagoditev prihoda oz. odhoda s prometnimi zvezami,
- uskladitve s člani družine pri skupnih prevozihi,
- večja spočitost in naspanost.

Prednosti za organizacijo združenega dela so:

- boljši možni izkoristek delovnega časa, ker je le-ta bolj usklajen z naravnim ritmom posameznika,
- odštetni so zasebni opravi in zamude,
- zagotovljena je točna evidenca prihodov, odhodov in vmesnih opravkov.

Za vpeljavo premakljivega delovnega časa je potrebno obsežnejša evidenca, vendar je po izkušnjah sodeč to delo možno opraviti z razpoložljivimi delavci in v rednem delovnem času. Če skrbimo navedene dosedanje ugotovitve se torej premakljivi delovni čas uvede zaradi racionalnejše porabe delovnega časa, zmanjševanja (ukinjavanja) nadurnega dela in zmanjševanja (ukinjavanja) materialnih stroškov.

Ta sistem naj bi veljal za tiste naloge, pri katerih je naštet cilj s tem mogoče doseči. Pri nas naj bi ta sistem veljal predvsem za delovno skupnost ter za tiste delavce v temeljnih organizacijah, ki niso direktno povezani s proizvodnjo (tu je mišljena večina režijskih del).

Za uvedbo tega sistema je tudi potrebno, da delavski sveti posameznih TOZD in DSSS sprejmejo poseben pravilnik, ki mora v potankosti določati sistem premakljivega delovnega časa, zlasti pa vprašanja:

- normalnega delovnega časa
- obveznega delovnega časa
- fleksibilnega (giblivega) delovnega časa,
- dovoljenega delovnega časa,
- dovoljenega števila delovnih ur in to dnevno, tedensko, mesečno, lahko tudi trome-sečno in pa letno,
- načina registriranja delovnega časa,
- in glede posebnih pogojev v sistemu premakljivega delovnega časa.

Osnova premakljivega delovnega časa je letni koledar, ki za vsak mesec določa število delovnih ur.

Sestavni del tega pravilnika je tudi seznam delovnih nalog in delavcev, ki delajo v premaklji-

vem delovnem času. Seznam delovnih nalog in delavcev, ki delajo v premakljivem delovnem času potrjuje delavski svet, spreminja ga lahko po postopku, ki velja za običajne sklepe delavskega sveta.

Z normalnim delovnim časom določimo, da je delovni čas od 6 — 14 ure.

Z obveznim delovnim časom določimo kdaj morajo biti vsi delavci prisotni na delu.

S fleksibilnim (giblivim) pa določimo do kdaj mora priti na delo (npr.: od 6 — 8 ure) in kdaj lahko predčasno zapusti delo (npr. od 12 — 17 ure).

V tem času se koristijo presežki delovnega časa, pa tudi vsi izhodi iz delovne organizacije.

Dovoljeni delovni čas pa je čas, ko je delavec lahko na delu (npr. od 6 — 17 ure).

Iz vsega naštetega in pa iz izkušenj večine delovnih organizacij, ki imajo uveden premakljivi delovni čas izhaja, da uvedba tega sistema zelo koristna in družbeno ter ekonomsko utemeljena.

Na konferenco se tudi apelira, da bi nekje v zasnovi podprla uvedbo tega sistema, predlog naj bi obravnavale tudi druge družbenoekonomske organizacije, sprejet pa naj bi bil po postopku, ki je za uvedbo tega predpisan.

V razpravi so sodelovali Dimic Rudolf, Mencinger Janez dipl. ing., Pirnat Špela, Trbovič Mirko.

Tov. Dimic Rudolf je povedal, da bo potrebno problem zdravstvenega varstva rešiti tudi v dislociranih TOZD, prav-tako je potrebno, da sindikati na vseh nivojih preidejo v hitrejše reševanje otroškega varstva, nujno potrebno se je z OSS dogovoriti ali morajo problem invalidnosti reševati samo DO ne-nazadnje bo potrebno začeti ukrepati na področju stanovanjske gradnje in družbene prehrane delavcev.

Tov. Mencinger Janez dipl. ing. je povedal nekaj o problemu invalidnosti v naši DO, da je ta problem nazbolj pereč v TOZD Konfekcija Bled ter da bo potrebno misliti na odpiranje delovnih mest za invalide.

Tov. Pirnat Špela je bila mnenja, da ni pravilno, da velik ali največji delež prav problem invalidnosti v naši TOZD. Smatra, da mora sindikat zavzeti stališče, da ta problem ne bi reševali samo na nivoju DO. Potreben problem predstavlja reševanje otroškega varstva, z ozirom na to, da so v naši delovni organizaciji v večini zaposlene žene.

Tov. Trbovič Mirko je menil, da bi bilo potrebno zavzeti stališča in probleme, ki bi naj jih posredovali OSZS za obravnavo na problemski konferenci.

Na koncu razprave je tov. Dimic Rudolf še povedal, da je gradivo potrebno dopolniti, kar naj bi storil tov. Trbovič Mirko, tov. Mencinger Janez dipl. ing. in socialna delavka.

Tov. Dimic Rudolf je v razpravi povedal, da mora konferenca na nivoju DO delovati vsak dan in ne samo 3-krat letno na sejah konference, kot je ta. Potrebno bi bilo sklicati mladino, IO, ZK in se nato na takem nivoju dogovoriti o perečih problemih in pomembnih stvareh.

RAZVID DEL IN NALOG

Poročilo je podal tov. Jenko Ciril.

Tov. Jenko Ciril je poudaril, da je nosilec te naloge BNP, on je samo strokovni sodelavec.

Povedal je, da je ocenjevalni model narejen, vsi vodje so opravili ocenjevanje v svoji TOZD. Konfekcijske TOZD so usklajene, sedaj se usklajuje še med TOZD-i. Ker je prišlo do določenih problemov pri usklajevanju, so bili člani komisije mnenja, naj določene usmeritve in strokovna mnenja izdela strokovni kolegij nato pa bo komisija nadaljevala z usklajevanjem med TOZD.

Tov. Dimic Rudolf z razlago ni bil zadovoljen in poudaril je, da je bilo na 3. seji konference sklenjeno, kdaj naj bi se razvid del nalog sprejemal.

UVOZNA PROBLEMATIKA

Za uvoz repromateriala po 9. 9. 1981 ne zadošča, da ima delovna organizacija pravice za uvoz, ki jih lahko koristi v višini 65 % od ustvarjenega priliva, ampak si mora pridobiti sklep SISEOT-a o fizičnih možnostih uvoza. Za mesec oktober in november smo ta sklep dobili. Pripravili smo vse potrebne dokumente za uvoz in v kolikor ne bo kakih sprememb in če nam bodo dobavitelji lahko do roka dobavili material bomo tudi za mesec november realizirali uvoz. Na SISEOT smo tudi poslali vlogo za odobritev uvoza za mesec december.

Od inodobaviteljev smo dobili predračune za uvoz rezervnih delov, za vezilne in šivalne stroje, vendar nimamo fizičnih možnosti za realizacijo uvoza, niti dobavitelji niso v stanju, da bi nam jih v letošnjem letu dobavili. Zanje smo pripravili dokumente za uvoz, dobava v letu 1982.

Domači dobavitelji vse bolj pogujejo svoje dobave blaga z devizno udeležbo, zato smo v letošnjem letu z nekaterimi že podpisali SaS-e o devizni udeležbi za materiale, kateri vsebujejo uvožene surovine. Moramo priznati, da nam ti dobavitelji dosti redno pošiljajo materiale, ki so narejeni iz uvoženih surovin.

Devizna sredstva, oz. pravice, ki bi jih še potrebovali do konca leta presegajo predvidevanja o ustvarjenih prilivih do konca leta.

Iz tega je razvidno, da ne bomo v stanju realizirati vseh obveznosti do dobaviteljev o odstopu pravic po SaS-u, pa tudi vseh prijav za uvoz repromateriala za leto 1982 ne bomo mogli odpisati pri narodni banki Ljubljana. Morali se bomo dogovoriti, za kaj se bomo odločili.

Rezar Anton

Izvoz predvsem na konvertabilno področje mora odločitvah osrednje mesto

Kranj

P GORENJSKA

revije

NAŠA 1981

05

191102548,4

COBISS

O pomembnosti izvoza ni potrebno govoriti. Kako razmišljajo v DO Vezene Bled o tem boste izvedeli iz kratkega razgovora, ki ga je pred kratkim imela novinarka tov. Petrica Janka z glavnim direktorjem omenjene delovne organizacije Sirc Francem za jeseniški radijo. Postavila mu je naslednja vprašanja.

1. Najprej splošno oz. osnovno vprašanje in sicer kakšno je vaše stališče oz. stališče DO do izvoza?

V današnjem vsakdanjem poslovnem življenju, ko si vodilni delavci oz. organizacije združenega dela postavljajo za cilj v luči gospodarske reforme oz. stabilizacije pospešiti izvoz je ta izraz vsled vedno bolj pogoste uporabe že postal kar malce obrabljen, dasiravno njegovega globljega pomena — to je preusmeritev ponudbe v izvoz z zadovoljivimi ekonomskimi efekti kot prednostne ponudbe še nismo doumeli. V naši DO smo že več kot desetletje izvozno orjentirani in si vprašanja da izvoz ali ne izvoz ne postavljamo več in, da imamo na priporočila izvoz za vsako ceno svoje jasno stališče. Brezpogojno pa velja, da dobiva v naši poslovni politiki izvoz osrednje mesto.

Kdor pozna politično ekonomijo SFRJ oz. konkretnije naravne resurse naše države potem ve, da je na prvem mestu resurs znanje in, ki je edina zanesljiva podlaga ob ustrezni eksploataciji tega, da si lahko izbojujemo v vsak dan hujši konkurenci na mednarodnem tržišču svojo vlogo in mesto in si tako ustvarimo realne šanse za zmanjšanje razkoraka v stopnji razvitosti. Druge komparativne prednosti pred konkurenti na svetovnem trgu skoraj nimamo.

2. Ali ste plan izvoza v devetmesečju izpolnili oz. ali boste letni plan izvoza dosegli?

Prvotno je znašal planiran konvertabilni izvoz za DO 560.293 US &. Ta je bil ko-regiran in povečan za 20 % z novo nomenklaturo in znaša 673.500 US &. V devetih

mesecih smo dosegli konvertabilnega priliva 607.064 US \$. Napram istem obdobju lanskega leta pa je bil plan izvoza presežen v skupnem za 104 %. Če upoštevamo že opravljeni izvoz v mesecu oktobru in izvoz, ki bo še dosežen do konca leta v višini 171.936 US &, potem bo letni plan konvertabilnega izvoza dosežen v višini 779.000 US &, kar je za 15 % več kot je planiran izvoz na konvertabilno področje.

Naš izvoz pokriva uvoz v 9. mesecih 274 %.

V tej priložnosti bi omenil, da vlada na področju izkazovanja izvoza tako planiranega kot realiziranega velik nered, saj se isti podatki na različnih mestih različno prikazujejo, dasiravno je edino veljaven podatek carine, to pomeni izvoženi proizvodi preko jugomeje in, ki se na tako imenovani ICD listi smatrajo kot konvertabilni izvoz.

3. Koliko načrtujete konvertabilnega izvoza v letu 1982?

Težko je danes z določeno natančnostjo napovedati koliko boš lahko zanesljivo planiral konvertabilnega izvoza v prihodnjem letu zaradi alarmantnih sprememb. Naj omenim le to zadnjo spremembo zakona, ko je izvršni svet črtal iz ICD liste dodelavne posle kot konvertabilni izvoz, s čemer naj bi se od tedaj dalje smatral le izvoz blaga — čisti izvoz kot konvertabilni izvoz. To je še tem bolj pomembno, ker celotna jugoslovanska tekstilna industrija v strukturi izvažata skoraj 80 % v dodelavni obliki in si tako lahko predstavljate kako stimulativen je bil ukrep izvršnega sveta za nas izvoznike. Osebnostno se strinjam z osmeritvijo naše poslovne izvozne politike, naj bi izvažali produkte čim višje stopnje predelave — predvsem več znanja in kreativnosti, vendar se je na to možno preorientirati v določenem času, ko bodo za to dane možnosti.

V naši DO načrtujemo v letu 1982 cca. 20 % večji kon-

vertabilni izvoz — da si računamo republiška resolucija prilaga 8 % povečanje.

4. Ali bi bil lahko realno izvoz v naslednjem letu še večji od vaših predvidevanj?

Kot sem že omenil bo navidezno bilančni plan DO vseboval prihodnje leto 20 % več ustvarjenih učinkovitih deviznih prilivov kot v letu 1981. Je pa to povsem specifično vprašanje za vsako DO posebej, saj je odvisno od njenega tehničnega — tehnološkega — tržnega nivoja oz. njene naravnosti in sposobnosti spoprijeti se z mednarodno konkurenco. Namreč permanentno obstoja pri slabo ocenjenih izvoznih poslih nevarnost, da prevelike izvozne ambicije lahko povzročijo velike ekonomske in socialne težave podjetja kot celote. Dosti večji izvoz kot ga predvidevamo za leto 1982, bi bil težko uresničljiv.

5. Ali izvozne stimulacije in izvozne olajšave ne kompenzirajo izpadli ekonomski efekt v primerjavi z ekonomskimi efekti pri plasmaju na domačem tržišču?

Že večkrat je bilo govora, da naš izvozni instrumentarij ni v redu. Izvozne stimulacije in olajšave so lahko samo začasna rešitev oz. parcialna rešitev. Mišljenja sem, da delne rešitve niso dobre za daljši rok v kolikor jim ne sledi kompleksne rešitve — to pa v danem vprašanju pomeni, da ureditev izvoza, da mu ne bo ustvarjena deviza edina stimulacija, katera v danem trenutku ne nudi ekonomske in socialne varnosti, če bi v izvozu na konvertabilno področje pretirali v današnjem obdobju — temveč, da bo rešitev oz. ureditev izvoza samo v doseženem dohodku v vsej svoji optimalnosti. Vidite tega vprašanja torej izvoza kot trajanje usmeritve z optimalno ustvarjenim dohodkom in ko tudi njegov delež ne bo vprašljiv ni možno obravnavati ločeno brez paritete dinarja.

Sedanje oblike stimulacije izvoza, če bi lahko sklenil

6. Ali smatrate, da bremena izvoza ni enakopravno porazdeljena med subjekte v reprovokompleksu?

Zakon o deviznem poslovanju posebno 67. in 68. člen daje ta več, kot smo to do sedaj doumeli ali pa ju mogli koristiti. Taka porazdelitev teže bremena med subjekte izvoza v reprovokompleksu na daljši rok ni sprejemljiva. Mislim, da bi na osnovi teh dveh členov moral ponuditi dobavitelj finalistu surovino oz. repromaterial pod enakimi pogoji kot veljajo za finalista njegovi izvoženi proizvodi na svetovnem tržišču. To pa pomeni, da bi dobavitelj moral pristati pri dobavljenih surovinah oz. repromaterialu, ki je namenjen izvozu po svetovno priznanih cenah, ter kvaliteto po standardih, ki veljajo na svetovnem tržišču, solidnejšo izdobjavo in ustrežnejšega prevzema komercialnega rizika itd... Naši samoupravni sporazumi so pomanjkljivi v tistih točkah, ki obravnavajo te odnose. Je pa kljub temu večkrat kaj drugače sploh nemogoče doseči zaradi podrejenosti. Znano je, da gre do dobavitelji osnovnega materiala v lasten izvoz z občutno nižjimi cenami kot pristajajo nanje pri skupnem izvozu.

7. Kako bi sklenili najino temo o izvozu na konvertibilno področje?

V naši DO bomo še naprej zavestno in s pospešenim tempom izrabljali notranje rezerve, ki so spričo progresije znanosti na vseh področjih neomejene. Vendar bo to za dvig družbene produktivnosti — ki je edina merilo uspešnosti izvoza še vedno občutno premalo. Torej bi se morala povečati produktivnost in zmanjšati stroški oz. vse štiri oblike porabe, to je skupna splošna, osebna in investicijska v vsem združenem delu in pri tem ne bo smelo biti nobenih izjem.

Verjetno bo še za mnoge pojem izvoz le alarmantna do- ktrina, sigurno pa bo morala postati beseda izvoz v bližnji prihodnosti naš vsakdanjik.